

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بسمه تعالی

۷۴۹۹۶

۹۹، ۷، ۳

« کلیه دستگاه‌های اجرایی »

بدین وسیله بخشنامه بودجه سال ۱۴۰۰ به شرح پیوست ابلاغ می‌شود. کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند در چارچوب جهت‌گیری‌ها و سیاست‌های مندرج در این بخشنامه و ضوابط مالی و دستورالعمل‌های جامع بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد و سایر پیوست‌های آن، « سند اجرایی بودجه » خود را با هماهنگی دستگاه سیاست‌گذار مطابق زمان‌بندی پیوست در سقف اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و هزینه‌ای (به تفکیک امور و فصول) به سازمان برنامه و بودجه کشور ارائه نمایند.

لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در چارچوب برنامه کلی اصلاح ساختار بودجه، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، سیاست‌های جمعیت و اقدامات اجرایی مربوطه، و با رویکردهای « رشد بلند مدت از طریق تمرکز توسعه بر صادرات غیرنفتی » « مقابله فعالانه با شیوع ویروس کرونا و کاهش آثار منفی اقتصادی آن »، « تسریع در تکمیل طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای با رویکرد پیشرفت متوازن و فراگیر » « اصلاح ساختار بودجه با رویکرد رفع موانع تولید و تسهیل فضای کسب و کار » « توجه به معیشت مردم با اولویت تامین کالاهای اساسی » و « توسعه الگوی مشارکت عمومی - خصوصی » تدوین خواهد شد.

با توجه به شرایط اقتصاد کلان کشور در سال ۱۴۰۰ لازم است کلیه دستگاه‌های اجرایی در جهت تسریع در اجرای اصلاحات ساختاری بودجه و تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، بودجه پیشنهادی خود را با رعایت انضباط و حذف فرایندها و هزینه‌های غیرضرور، ارتقای بهره‌وری، رفع عوامل مخل رشد اقتصادی، بهبود فضای کسب و کار، شناسایی و عملیاتی نمودن راهکارهای افزایش منابع عمومی ارائه نمایند.

سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است در صورت عدم دریافت سند اجرایی بودجه هر یک از دستگاه‌های اجرایی، رأساً نسبت به تنظیم سند اجرایی سال ۱۴۰۰ آن دستگاه اقدام نماید. بدیهی است مسئولیت ارائه بودجه پیشنهادی در قالب دستورالعمل‌های بودجه از سوی دستگاه‌های اجرایی، بر عهده بالاترین مقام دستگاه خواهد بود.

۹۹، ۷، ۲

حسن روحانی

بسمه تعالی

بخشنامه بودجه ۱۴۰۰

۱- مقدمه و تبیین شرایط اقتصاد کلان:

از اواسط سال ۱۳۹۷ شدیدترین تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران بصورت ظالمانه اعمال شد. شدت این تحریم‌ها بنحوی بود که کمترین منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی طی پنج دهه گذشته در نیمه دوم سال ۱۳۹۸ حاصل شد. این وضعیت با شیوع ویروس کرونا طی چند ماه اخیر تشدید شد، به‌نحوی که، سهم ارزش حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی در پنج ماه ابتدای سال جاری از کل منابع بودجه عمومی کمتر از سه درصد بوده است. علیرغم تمام این فشارها و کمبود منابع، دولت با سیاست‌های متناسب، هماهنگی کلیه دستگاه‌های اجرایی، همراهی قوا و اتحاد و همدلی مردم، توانست بودجه سال گذشته را با دستاوردهای قابل تحسین به سرانجام برساند. به‌رغم همه تلاش‌ها، شرایط اقتصادی موجود بنحوی است که ضرورت دارد دولت‌مردان با همت مضاعف پیگیر برنامه‌های اقتصادی از جمله «نقشه راه سال هشتم دولت» و اقدامات عملیاتی اصلاح‌گرایانه باشند، به‌طوری که شعار «جهش تولید» بواقع محقق شود.

مجموعه اقدامات دولت در هفت سال گذشته تاثیر بسزایی در مدیریت کلان اقتصادی داشته است. سرمایه‌گذاری چند ده میلیارد دلاری دولت در پروژه‌های کلان نفت و گاز موجب شد، تراز تولید و مصرف فراورده‌های نفتی کشور به میزان قابل توجهی مثبت شود. این درحالی است که قبل از سال ۱۳۹۲ تراز تجاری فراورده‌های نفتی تا نزدیک به ۳ میلیارد دلار منفی بود. حاصل این اقدام ملی مصونیت کشور از تحریم‌های ظالمانه در حوزه بنزین بوده است. همچنین، احداث و نوسازی طرح‌های بزرگ بیمارستانی و گسترش پوشش خدمات بهداشتی در طرح تحول سلامت مهم‌ترین ابزار دولت در مدیریت بحران کرونا بود. انتظار می‌رود با هماهنگی دستگاه‌های اجرایی و با اتکا به توان تولید داخلی طرح‌های بزرگ ملی شامل راه‌آهن چابهار-زاهدان، راه‌آهن یزد-اقلید، آزادراه اصفهان-شیراز، اتصال تمامی مدارس کشور به شبکه ملی اطلاعات، بهره‌برداری از پالایشگاه بیدبلند ۲، گازرسانی به مراکز شهری اصلی استان سیستان و بلوچستان، و ۱۴ هزار تخت بیمارستانی جدید تا قبل از اتمام این دولت به بهره‌برداری برسد.

به‌دنبال تحریم‌های ظالمانه یادشده، اقتصاد با تکانه شدید سمت عرضه مواجه شد، به‌نحوی که ورود به وضعیت «رکود تورمی» غیرقابل اجتناب می‌نمود. در پاسخ به رکودتورمی با منشا تحریم، سیاست‌های سمت تقاضا معمولاً کارکرد لازم را نداشته و سیاست‌های دولت باید معطوف به اصلاح فرایندها و ارتقای بهره‌وری باشد. اتخاذ این سیاست‌ها گرچه موجب رویش بارقه‌های رشد اقتصادی، کاهش نرخ بیکاری و کاهش تورم در فصل چهارم سال ۱۳۹۸ شد، لکن، تکانه شدید شیوع ویروس کرونا موجب تشدید مجدد رکورد ناشی از تضعیف ناگهانی تقاضای مصرفی داخلی، همراه با افت درآمدهای صادراتی شد. اتخاذ تصمیمات شجاعانه اقتصادی برای دولت اگرچه بسیار دشوار بود لکن با

بهره‌مندی از الطاف خداوند بزرگ مقایسه عملکرد اقتصادی دولت با سایر کشورها نشان می‌دهد که بسیاری از این تصمیمات موفق و اثربخش بوده است.

ظرف یک‌ماه از شیوع ویروس کرونا، با استفاده از ظرفیت‌های قانونی شورای عالی امنیت ملی دولت توانست بودجه ترمیمی مقابله با بحران کرونا را تصویب کند و از همان ابتدای شیوع بحران از منابع در اختیار خود و سازمان‌های دولتی نسبت به جبران کاستی‌های بخش درمان و حمایت اجتماعی اقدام کرد. دولت از منابع سازمان هدفمندی در ۵ مرحله به سه میلیون نفر (یک میلیون خانوار کم درآمد غیر تحت پوشش نهادهای حمایتی) کمک بلاعوض نمود. با همراهی نظام بانکی و صرفاً در قالب پیامک تلفنی دولت به صورت بسیار روان و به پشتوانه یارانه‌های حمایتی آینده نسبت به اعطای تسهیلات کرونا به مبلغ یک میلیون تومان، به صورت قرض الحسنه به ۲۱ میلیون خانواده ایرانی اقدام کرد. اقدام دیگر دولت پرداخت به کلیه متقاضیان بیمه بیکاری ناشی از بیماری کرونا بود بنحویکه نزدیک به یک میلیون و صد هزار نفر از این طرح بهره‌مند شدند. همزمان دولت با همراهی تمامی دستگاه‌ها نسبت به امهال چند ماهه مالیاتی و حق بیمه و حتی اعطای تسهیلات حمایتی به بنگاه‌های آسیب‌دیده ناشی از کرونا، نیز اقدام نمود. مجموعه این اقدامات حمایتی موجب ترمیم محدود آسیب‌های اقتصادی ناشی از کرونا شد. همزمان ذخائر راهبردی دولت نیز بنحوی در شبکه توزیع ساماندهی شد که کمترین کمبود و قحطی مشاهده نشد و البته شرکت‌های دانش‌بنیان با حمایت صندوق‌های حمایت نسبت به تولید انبوه تجهیزات و ملزومات پزشکی مورد نیاز برای درمان و پیشگیری بیماری کرونا اقدام کردند.

همانگونه که اشاره شد تکانه شیوع ویروس کرونا به صورت ماهوی متمایز از تکانه تحریم بود، گرچه همزمان این دو تکانه بسیاری از سازوکارهای تشدید رکود و تورم را تقویت می‌کردند. دولت در پاسخ به کاهش شدید تقاضا علاوه بر تحریک تقاضای بخش خصوصی به شرح فوق و همزمان اجرای برنامه‌های ارتقای حقوق و مزایای کارمندان دولت از طریق متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان، رتبه‌بندی معلمان، اجرای فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری، افزایش اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخشی از تقاضا را جبران نمود. گرچه سیاست انبساط مالی در شرایط رکود ناشی از تقاضا مورد تایید و اجماع اقتصاددانان است، لکن، همزمان در خصوص نگرانی از اثرات تورمی این سیاست نیز بسیار بحث شده است. لذا، دولت سیاست انتشار اوراق مالی اسلامی و فروش دارایی و سهام دولتی در بازار سرمایه را دو مسیر غالب تامین مالی خود قرار داد. این دو سیاست تابحال موفقیت‌آمیز بوده است. به‌طوری‌که، بانک مرکزی با اجرای عملیات بازار باز که مورد اجماع اقتصاددانان قرار دارد، نزدیک به ۷۰ هزار میلیارد تومان تامین مالی از طریق عرضه سهام در بازار بدهی و نزدیک به ۳۰ هزار میلیارد تومان تامین مالی از بازار سرمایه انجام داده است. بدیهی است اثرات تورمی این دو ابزار بمراتب کمتر از اتکا به منابع بانک مرکزی است. سیاست انبساطی مالی زمانی موثرتر خواهد بود که تکانه منفی موقتی بوده و افق آتی درآمدهای عمومی دولت و رشد اقتصادی بهتر از شرایط فعلی اقتصاد باشد و عمده سیاست انبساطی صرف طرح‌های عمرانی دولت شود. مخصوصاً زمانی‌که تامین مالی با هزینه پایین و بدون آسیب به بازار بدهی و سرمایه انجام شود.

گرچه افق پیش‌رو بسیار روشن‌تر از شرایط فعلی کشور است، اما، ضروری است اقدامات و اصلاحات اساسی در نظام بودجه و هدفگیری مشخص دولت در سال آینده ترسیم شود. دولت قصد دارد در سال آینده نرخ تورم را با ابزارهای مختلف از جمله هدفگذاری پیش‌بینی تورمی به پشتوانه عملیاتی بازار باز به ۲۲ درصد کاهش داده، بخش عمده‌ای از مطالبات کارکنان، بازنشستگان و سازمان‌های بازنشستگی را تادیه کند و بخش مهمی از پروژه‌های عمرانی را به سرانجام برساند، تا دولت بعدی در شرایطی بهتر نسبت به تدوین برنامه هفتم توسعه اقدام کند. این دولت اعتقاد دارد تهدیدات فعلی فراروی اقتصاد را می‌توان با اتخاذ سیاست‌های صحیح به فرصتی برای اصلاحات بخش قابل توجهی از آسیب‌های تاریخی اقتصاد تبدیل کرد.

۲ - رویکردهای کلان بودجه سال ۱۴۰۰

همانگونه که مقام معظم رهبری در رهنمودهای تعیین شعار سال تبیین فرمودند برنامه «رونق تولید» و «جهش تولید» و اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی راهبرد نظام بوده و باید رویکردها و اصلاحات ساختار بودجه به‌نحوی تعیین شود که با اجرای سیاست‌های مالی انبساطی موجبات تغییر چشم‌گیر در تولید کشور فراهم شود. بدین منظور و در راستای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و همچنین اصلاح ساختار بودجه، دولت لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم را با رویکرد قطع وابستگی مستقیم بودجه از نفت در محورهای «درآمدزایی پایدار» و «ثبات در اقتصاد، توسعه و عدالت» و در قالب برنامه‌های ارتقای کیفیت مالیات‌ستانی، پیاده‌سازی مالیات بر مجموع درآمد خانوار و کاهش معافیت‌های مالیاتی تهیه کرده که بزودی تقدیم مجلس محترم می‌شود. بدیهی است، همراهی نمایندگان محترم مجلس در تصویب این لایحه تأثیری چشم‌گیر در ارتقای درآمدهای مالیاتی خواهد داشت. همچنین دولت در راستای اصلاح رابطه مالی دولت و صنعت نفت، ضمن هماهنگی با مجلس محترم، گام اول اصلاحات ساختاری بودجه در این حوزه را در قانون بودجه منعکس خواهد کرد.

الف. حمایت و تقویت از ساخت داخل به منظور گسترش صادرات غیرنفتی بخصوص به کشورهای همسایه
تحریم‌ها بدون تردید هنوز مهم‌ترین چالش اقتصادی فراروی بنگاه‌های اقتصادی و به‌تبع آن رشد اقتصادی است. بخش اصلی تحریم‌ها که اثرگذار بوده، مربوط به تحریم مبادلات بانکی و محدودیت بر صادرات نفت است که به صورت مستقیم و غیرمستقیم سایر بخش‌ها را تحت تأثیر قرار داده است. در نتیجه، اصلی‌ترین ابزار برای مقابله با تحریم‌ها، تمرکز بر سیاست توسعه صادرات به‌خصوص به کشورهای همسایه است. ارتقای صادرات غیرنفتی موجب بهبود منابع ارزی کشور، کاهش نوسانات نرخ ارز و تعدیل نرخ تسعیر در مبادلات بین‌المللی خواهد شد. به‌دلیل کاهش شدید واردات در سال‌های اخیر عملاً سیاست جایگزینی واردات نه توصیه می‌شود و نه صرفه اقتصادی دارد. لذا، لازم است همه‌ی دستگاه‌های اجرایی تمرکز خود را در تهیه لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در خلال احکام لایحه بودجه و یا برنامه‌های عملیاتی بر روی توسعه صادرات در بخش خود قرار دهند.

علاوه بر بخش کالایی که باید پیشنهادات مشخصی به وسیله وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نیرو و وزارت نفت به سازمان برنامه و بودجه جهت توسعه صادرات ارائه شود، سایر دستگاه‌های اجرایی نیز مکلف‌اند نسبت به ارائه برنامه‌های مشخص در این زمینه اقدام کنند. برای مثال، صادرات خدمات فنی و مهندسی، صادرات خدمات سلامت، صادرات خدمات ارتباطات و فناوری اطلاعات، صادرات خدمات آموزش عالی، صادرات خدمات فرهنگی و هنری، صادرات خدمات حمل‌ونقل و صادرات کالاهای دانش بنیان از سایر مصادیق صادراتی است که باید کلیه دستگاه‌های اجرایی بر روی آن برنامه‌ریزی کنند. دستگاه‌های حاکمیتی مانند وزارت خارجه، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی لازم است ضمن تعامل با کشورهای مقصد صادراتی نسبت به تسهیل فرایند تبادلات کالا، خدمات و مبادلات ارزی از طرق مختلف از جمله تهاتر، برنامه‌های خود و حسب مورد احکام مورد نیاز را پیشنهاد دهند. شرایط حاکم در اقتصاد جهانی ناشی از کرونا تجارت جهانی را بصورت جدی مخدوش کرده و اثر این تغییرات بر روی کاهش تراز تجاری چند ماه ابتدایی سال ۱۳۹۹ و جهش نرخ ارز مشهود بوده است. لکن، با برنامه‌ریزی صحیح و همت جمعی می‌توان این تهدید را به فرصت تبدیل کرد. به‌طوری‌که، بودجه سال آینده با توجه به افزایش نرخ تسعیر، موجب جهش در صادرات کالاهای غیرنفتی با تأکید بر کالاهای دانش بنیان کشور و در نتیجه ارتقای تولید ناخالص داخلی شود.

در تهیه برنامه‌های دستگاه‌های اجرایی، پیشنهادهایی که موجب تکمیل زنجیره تامین و ارزش داخل کشور شده و سبب کاهش صادرات مواد خام شود، تقویت اقتصاد مناطق مرزی از طریق توسعه زیر ساخت‌های مرتبط با صادرات و بازارچه‌های مرزی، دارای اولویت اساسی است. همچنین ایجاد روابط بلندمدت تجاری و کاهش تعرفه‌ها در توافقات دو و یا چندجانبه بین‌المللی نیز به‌صورت خاص مدنظر خواهد بود. اجرای توافق تجاری اوراسیا یکی از اقدامات موثر این دولت بوده که لازم است مشابه آن با سایر کشورها نیز عملیاتی شود. همچنین استفاده از ظرفیت تهاتر به‌خصوص در قالب سامانه نیما (صادرات آزاد و واردات با ارز متقاضی) نیز یکی از اولویت‌های صادراتی است که باید دستگاه‌های اجرایی پیشنهادات خود را به سازمان برنامه و بودجه ارائه دهند.

ب. مقابله فعالانه با شیوع ویروس کرونا و کاهش آثار منفی اقتصادی آن

شیوع ویروس کرونا در ایران و در گستره جهانی یکی از مقتضیات اصلی تحلیل شرایط اقتصاد کلان است. برآوردها نشان می‌دهد شرایط همه‌گیری ویروس در افق میان‌مدت در اقتصاد کشور حاکم است. دولت توانست با تشکیل ستاد ملی کرونا نسبت به اتخاذ تصمیمات ضروری و حیاتی اقدام کرده و مانع از اختلال در فرایندهای عادی حکمرانی شود. گرچه این تصمیمات مقطعی و گذرا بوده، ولی لازم است در قالب برنامه جامع کوتاه‌مدت دولت که با ابزار سیاست‌گذاری بودجه‌ای همراه است نسبت به ارائه راه‌حل‌های میان‌مدت و حتی بلندمدت اقدامات لازم انجام شود.

شیوع ویروس کرونا در عمل ارائه برخی خدمات عمومی را متوقف و کند کرده است. این تهدید باید بنحو مقتضی به فرصت تبدیل شود. ارائه خدمات عمومی از طریق دولت الکترونیک به اقتضای شیوع این ویروس دیگر یک الزام اجتناب‌ناپذیر است. لازم است کلیه دستگاه‌های اجرایی پیشنهادات و برنامه‌های خود را برای ارتقاء و یا عملیاتی کردن دولت الکترونیک در سال آینده، در اولویت قرار دهند. همچنین باید به‌نحوی برنامه‌ریزی شود که اجرای پرونده الکترونیک سلامت با اولویت نظام ارجاع در پایان این دولت عملیاتی شود. به‌علاوه، بایستی ارائه خدمات زیرساختی دولت الکترونیک اعم از سامانه آدرس منحصر بفرد مکان محور، هویت هوشمند اشخاص و امضا الکترونیک نیز عملیاتی شود. همچنین سایر سامانه‌های ارائه خدمات دولت از جمله پنجره واحد صدور انواع مجوزها، پنجره واحد سامانه مدیریت زمین، پنجره واحد تجاری کشور، و از همه مهم‌تر نظام هوشمند و الکترونیک مالیاتی برنامه‌ریزی و اجرا شود.

از سوی دیگر، دستگاه‌های اجرایی لازم است برنامه‌های خود برای تسهیل استفاده از فضای الکترونیک برای بخش خصوصی را نیز در لایحه بودجه پیشنهاد دهند. سیاست‌گذاری به‌منظور حمایت و توسعه تجارت الکترونیک، بانک‌داری الکترونیک و اسناد تجاری الکترونیک، بسترسازی برای توسعه سامانه‌های حمل‌ونقل الکترونیکی با تمرکز بر حمل‌ونقل بار، ارائه خدمات آموزشی الکترونیکی در کلیه مقاطع و مشارکت بخش خصوصی در نظارت الکترونیکی نیز از اولویت‌های دولت در مواجهه با شیوع ویروس کرونا و تسهیل در ارائه خدمات عمومی به مردم و کاهش هزینه‌ها است.

یکی دیگر از فرصتهایی که در اولویت دولت در مواجهه با شیوع ویروس کرونا و همزمان تحقق برنامه " جهش تولید" دیده شده است. استفاده از شرکت‌های دانش بنیان و تولید محصولات جدید مورد نیاز در این دوره است. در این راستا با هدف افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش بنیان و افزایش اشتغال دانش‌آموختگان، دولت اهتمام ویژه‌ای به تجاری‌سازی پژوهش و نوآوری و حمایت از تولید و صادرات محصولات دانش بنیان و متکی بر فناوری‌های داخلی به ویژه در حوزه‌های دارای مزیت و ظرفیت داشته و ضروری است که معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور و سایر دستگاه‌های اجرایی برنامه‌های مورد نیاز برای توسعه محصولات دانش بنیان در سال ۱۴۰۰ را به سازمان برنامه و بودجه ارائه کنند و گزارش اقدامات انجام شده را نیز به نحوه مقتضی اطلاع‌رسانی نمایند.

ج. تسریع در تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با رویکرد پیشرفت متوازن و فراگیر

سیاست مالی انبساطی دولت جهت ممانعت از کاهش موجودی سرمایه ملی باعث جبران کاهش تقاضای ناشی از شیوع ویروس کرونا در بخش خصوصی شده و همچنین تمرکز منابع مالی دولت به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با درصد پیشرفت بیشتر، سرمایه‌های راکد و معطل در طرح‌ها و پروژه‌های نیمه‌تمام را به سرمایه‌های مولد

و فعال تبدیل می کند. همچنین به منظور ارتقای بهره‌وری و استفاده بهینه از منابع، اولویت دولت تکمیل پروژه‌های عمرانی بویژه اتمام طرح‌های بزرگ با اولویت مناطق محروم و کم برخوردار می‌باشد. عملاً اختصاص منابع برای طرح‌های عمرانی بزرگ به دلیل ماهیت بین‌نسلی بهره‌مندی از این دارایی‌ها تناسب بیشتری با منابع حاصل از فروش اوراق و شرکت‌های دولتی دارد. به عبارت دیگر، از این طریق علاوه بر تعدیل و اصلاح در بازار سرمایه از طریق عرضه سهام، دارایی‌های دولت تبدیل به سرمایه مولد می‌شوند.

این دولت در گزارش‌های مستمر خلاصه‌ای از طرح‌های عمرانی اصلی را به اطلاع مردم شریف ایران خواهد رساند ولی به صورت خلاصه بر اساس برنامه‌ریزی فوق مقرر شده است تا انتهای این دولت ۱۹۲۸ کیلومتر راه آهن جدید، ۵۵۹ کیلومتر آزادراه جدید، ۳۰ تصفیه‌خانه فاضلاب شهری جدید، اجرای طرح فاضلاب برای ۱۷۰۰ روستا، افزایش تولید ۷۵ میلیون متر مکعب در روز گازغنی از میادین پارس جنوبی، گازرسانی به یک میلیون مشترک جدید، ۷,۴ هزار مگاوات ظرفیت جدید نیروگاهی از جمله طرح‌هایی است که تا انتهای این دولت عملیاتی خواهد شد. همچنین در بودجه سال آتی افزایش اعتبارات تملک داراییهای سرمایه ای استانی با تاکید بر توسعه زیرساخت های بخش های تولیدی مورد توجه قرار گرفته است.

در اجرای بودجه سال آینده به منظور تامین مالی و پرداخت بهینه اعتبارات از طریق خزانه‌داری الکترونیک، آغاز دو برنامه اصلاحی در دستور کار دولت قرار دارد و در تنظیم بودجه نیز منعکس خواهد شد. در سال ۱۴۰۰ طوری برنامه‌ریزی شده است که اولاً اکثر مصارف طرح‌های تملک دارایی سرمایه ای صرفاً به ذی‌نفع نهایی اعم از پیمانکاران طرح پرداخت و هرگونه پرداخت به دستگاه‌های اجرایی به صورت اعتباری از طریق خزانه‌داری الکترونیک انجام شود. دوم، اجرای طرح تامین مالی درون زنجیره تامین بوده که ضروری است، دستگاه‌های اجرایی بستر و آموزش لازم برای پیاده‌سازی این دو برنامه را تا قبل از شروع سال مالی جدید تدارک ببینند.

د. اصلاح ساختار بودجه دولت با رویکرد رفع موانع تولید و تسهیل فضای کسب و کار

فضای کسب و کار مناسب جزء الزامات اولیه تولید به شمار می رود که می تواند بر عملکرد بنگاه‌های اقتصادی تاثیر بگذارد. بهبود فضای کسب و کار می‌تواند روند سرمایه‌گذاری در اقتصاد را تسهیل کرده و با ایجاد فضای امن برای فعالان حوزه اقتصادی، شرایط مناسبی را برای رونق تولید فراهم آورد. هر چه بهره برداری از فرصت‌های کارآفرینی در جامعه‌ای بیشتر باشد، عملکرد اقتصاد و خلق ارزش و ثروت در آن جامعه نیز بیشتر می شود.

در شرایط فعلی اقتصاد کشور که فراهم نمودن شرایط فیزیکی تولید (به‌ویژه سرمایه) دشوار می‌باشد، بهره‌گیری از راهبرد بهبود فضای کسب و کار به دلیل این‌که نیاز به بودجه و سرمایه هنگفت ندارد، منطقی و عملی‌تر می باشد. در راستای بهبود فضای کسب و کار برای رونق تولید ضروری است که سازمان‌ها، نظام ها، مقررات و فرایندها به

گونه‌ای مستقر شوند که در تعامل با یکدیگر فضای باثباتی را جهت فعال‌سازی ظرفیت‌های بیکار و معطل اقتصاد، رونق سرمایه‌گذاری و تولید فراهم کنند. بنابراین، با توجه توضیحات فوق، دستگاه‌های اجرایی موظفند در حوزه مرتبط، احکام مورد نیاز و برنامه‌های عملیاتی را طبق دستورالعمل و فرم‌های پیوست این بخشنامه، برای تنظیم لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ ارائه نمایند.

هـ- توجه به معیشت مردم با اولویت تامین کالاهای اساسی

یکی از اولویت‌های دولتی بویژه در دوران تحریم‌های ظالمانه و فشارهای اقتصادی حمایت از خانوارهای آسیب‌پذیر، تامین حداقل معیشت‌های خانوار و عرضه مکلفی کالاهای اساسی بوده است. در بودجه سال آینده و در ادامه سیاستهای حمایتی دولت، پرداخت یارانه هدفمندی خانوار و کمک معیشتی به خانوارهای نیازمند ادامه خواهد یافت و در این راستا تشدید نظارت بر ذخایر راهبردی کالاهای اساسی در جهت مقابله با آثار تحریم‌های ظالمانه و تامین امنیت غذایی مردم و آرامش بازار مورد توجه جدی می‌باشد. همچنین افزایش اعتبارات خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی، سازمان بهزیستی کل کشور، معمولین مشمول حمایت نیز در بودجه سال آینده با اولویت پیگیری خواهد شد. همچنین برای بهبود معیشت مردم و کاهش فقر مطلق سیاستهای اشتغال حمایتی، بهبود نظام تامین اجتماعی، ایجاد هماهنگی در مأموریت‌های نهادهای حمایتی، حمایت از صندوق‌های اجتماعی مردم نهاد و کاهش عدم تعادل‌های منطقه‌ای مورد توجه جدی دولت می‌باشد.

و- توسعه الگوی مشارکت عمومی و خصوصی

چابک نمودن دولت از طریق واگذاری فعالیت‌ها و خدمات و طرح‌ها و استفاده از الگوی مشارکت عمومی و خصوصی از سیاست‌های کلان دولت می‌باشد. در سال ۱۴۰۰ برای توسعه الگوی مشارکت عمومی و خصوصی با هدایت منابع طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بودجه و منابع سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی، تامین مالی داخلی از بازار پول و سرمایه و خارجی (فاینانس) و ارائه تضامین پرداخت مابه‌التفاوت بهای محصول طرح‌ها برای تسهیل سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی کشور توجه ویژه شده است. اولویت بهره‌برداری از طرح‌های در حال بهره‌برداری توسط بخش خصوصی با هدف کاهش تصدیگری بخش عمومی و کوچک‌سازی ساختار دولت با ایجاد منافع مالی از طریق فروش بهای محصول طرح، پرداخت مابه‌التفاوت بهای محصول و خرید خدمات طرح در سال آینده پیگیری می‌شود.

۳- رویکردهای اجرایی بودجه‌ریزی سال ۱۴۰۰:

لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ برنامه‌محور است، در راستای بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد تمامی دستگاه‌های اجرایی مکلفند بر اساس اسناد بالا دستی، قوانین خاص خود، اولویت‌های ابلاغی رییس جمهور و تکالیف مقرر در برنامه ششم توسعه، برنامه‌ها و خروجی‌های اصلی خود را تهیه و به تایید سازمان برنامه و بودجه برسانند.

کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلف‌اند ظرف چهار هفته از ابلاغ این بخشنامه مطابق دستورالعمل پیوست، اطلاعات مورد نیاز را در قالب برنامه‌ها و به تفکیک اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به سازمان ارسال کنند. ضروری است بر اساس برنامه دولت، اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای با اولویت دادن به طرح‌های مهم و قابل افتتاح تا پایان سال اختصاص یابد و از تعریف هرگونه طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید امتناع نمایند. دستگاه‌های اجرایی موظفند با بازنگری در برنامه‌ها، و موارد هزینه نسبت به حذف هزینه‌های غیرکارآمد و زائد اقدام نمایند و مواردی که با حذف و ادغام دستگاه‌های تابعه می‌توانند از فرآیندهای مشارکت بخش خصوصی از جمله برون‌سپاری و خرید خدمت، استفاده کنند و منجر به کارایی هزینه‌ها شود را به سازمان برنامه و بوجه کشور اعلام نمایند تا با طرح در کارگروه بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد و بازبینی هزینه‌ها، تصمیمات لازم برای درج در لایحه بودجه اتخاذ شود. بدین منظور لازم است دستگاه‌های اجرایی موضوع کاهش بهای تمام شده خروجی‌ها از طریق صرفه‌جویی و کاهش هزینه‌های غیرضرور و زائد را به عنوان راهبرد اصلی دولت در مواجهه با کاهش منابع دنبال کنند. همچنین دستگاه‌ها مکلفند هزینه‌های فرابودجه‌ای (که در جداول بودجه‌ای درج نمی‌شوند ولی دولت موظف به پرداخت آن در حال و آینده می‌باشد) را احصاء و مطابق جداول پیوست این بخشنامه به سازمان برنامه و بوجه کشور ارائه نمایند.

بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد تاکنون در ۹۵ درصد از دستگاه‌های اجرایی مستقر شده و مقرر شد در سال ۱۴۰۰، مطابق حکم بند (پ) ماده (۷) قانون برنامه ششم توسعه، به‌طور کامل استقرار یابد. لذا، لازم است همه دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی پیشنهادهای خود را در این زمینه در چارچوب دستورالعمل و برنامه زمانبندی پیوست این بخشنامه تهیه و به سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال نمایند. در سال ۱۴۰۰ به منظور اجرای بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد، کلیه تخصیص‌ها بر اساس محصول و خروجی و اعمال نظارت سازمان بر گزارشات عملکرد دستگاه‌های اجرایی انجام می‌شود.

همچنین با توجه به تصویب طرح «الحاق یک تبصره به ماده (۱۸۲) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی» کلیه شرکت‌های موضوع این قانون مکلف‌اند تا ۲۰ مهرماه سال جاری نسبت به ارائه اطلاعات مورد نیاز به سازمان برنامه و بودجه کشور اقدام کنند. همچنین کلیه شرکت‌های دولتی زیان‌ده و بهره‌مند از منابع عمومی دولت، مکلفند برنامه راهبردی کوتاه‌مدت و میان‌مدت خود برای سامان‌دهی درآمدهای اختصاصی به‌نحوی که مستقل از منابع بودجه عمومی شوند را نیز به سازمان ارسال کنند.

دستگاه‌های اجرایی موظفند در همکاری با سازمان برنامه و بودجه و خزانه‌داری کل کشور سامانه پرداخت بودجه خود را طوری سامان‌دهی کنند که امکان گزارش‌گیری به تفکیک بخش، برنامه، استان، منبع تامین مالی، ذینفع نهایی و میزان رسوب منابع عمومی در حساب‌ها فراهم شده و پرداخت اعتبارات بودجه عمومی در قالب پرداخت به ذی‌نفع نهایی انجام شود. همچنین دستگاه‌های اجرایی موظفند در همکاری با سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل) نسبت به یکپارچه‌سازی سامانه‌های اطلاعاتی مالی - بودجه‌ای و استقرار سامانه مدیریت جریان نقدی با امکان گزارش‌گیری برخط، اطلاعات کلیه حساب‌های بانکی مرتبط با ردیف‌های درآمد بودجه

عمومی و پرداختی برنامه‌های اجرایی هریک از دستگاه‌های اجرایی اقدام نمایند. کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند امکان دسترسی و گزارش‌گیری برخط از سامانه‌های اطلاعاتی مرتبط با عملکرد برنامه‌های اجرایی دستگاه مربوطه را برای سازمان برنامه و بودجه و خزانه‌داری کل ایجاد کنند.

تمامی دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند بر اساس اسناد بالادستی نظیر قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، قانون برنامه ششم توسعه، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، سیاست‌های کلی جمعیت و اقدامات اجرایی مربوطه، قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و اولویت‌های ابلاغی رئیس جمهور و خط‌مشی‌های فوق‌الذکر، پیشنهادهای بودجه‌ای خود را تهیه و از ارائه احکام بودجه‌ای جدید خودداری نمایند. تنها در موارد ضروری برای کسب منابع درآمدی جدید و یا ساماندهی و مدیریت هزینه‌ها، احکام پیشنهادی خود را در چارچوب فرم‌های پیوست این بخشنامه به سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال نمایند.

در صورت عدم ارائه بودجه پیشنهادی توسط دستگاه‌های فوق‌الذکر در موعد مقرر، سازمان برنامه و بودجه نسبت به تنظیم بودجه سال ۱۴۰۰ آنان اقدام خواهد کرد. مسئولیت ارائه بودجه پیشنهادی در قالب دستورالعمل‌های این بخشنامه از سوی دستگاه‌های اجرایی به عهده بالاترین مقام دستگاه خواهد بود.

پیوست‌های بخشنامه بودجه:

- ۱- برنامه زمان‌بندی تهیه و تنظیم لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور
- ۲- ضوابط مالی ناظر بر تنظیم بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور
- ۳- دستورالعمل تهیه و تنظیم بودجه دستگاه‌های اجرایی
- ۴- دستورالعمل جامع بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد در چارچوب برنامه عملیاتی سالانه
- ۵- دستورالعمل تهیه و تنظیم بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و موسسات انتفاعی وابسته به دولت